

DELEEN
CRONSTEDT, CARL OLOF
HIÄRNE, GUSTAF

**Sanna upplysningar angående de orsaker,
som gifvit anledning till den emellan f.d.
vice-amiralen och kommendanten på
Sveaborgs fästning Olof Cronstedt, och
kejsarliga ryska generalen Suchtelen den 6 a**

Stockholm, tryckte hos Carl Delén, 1811.
1811

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> lla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

CRONSTEDT, O.

EX. A

2.17.

50

8 IV 18

(6. Pr.)

1700⁵/1829

Kongl. Biblioteket.
STOCKHOLM.

Historia

Svenske.

W. G. - G. D. 4. A2

(Brj)

6x.A

B: Her om Sveriges Kog. År. 1766

1808

Se Klemmings Bibliogr p. 316

S A N N A
UPPLYSNINGAR

Sv. Saml.
Hist.
Sv.
G. IV Ad.
(Br.)
1700-1829

angående
de Orsaker,

som gifvit anledning till den emellan
f. d. Vice-Amiralen och Kommendanten
på Sveaborgs Fästning OLOF CRONSTEDT,
och Kejsrerliga Ryska Generalen
SUCHTELEN den 6 April 1808
slutna

Convention,

angående Fästningens uppgifvande; på
hvilken Convention Fästningens öfver-
gång d. 3 Maj 1808 grundade sig.

Utgifne af f. d. Amiralen
OLOF CRONSTEDT.

Jemte
bifogad Relation i samtliga Ämne,
af Majoren
GUSTAF HJÄRNE.

S T O C K H O L M,
Tryckte hos CARL DELÉN, 1811.

Kon

70

111

B: 1/1

ANNA
SUPPLY SHED

and the building of the
the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building

the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building

the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building

the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building
the building of the building

Till Allmänheten.

Huru ljusst, att ifrån en förfluten tid kunna sorgfritt återkalla minnet af lifvets glada stunder! men huru bittert, att nödgas jemföra dem med en närvarande sorglig belägenhet! Det var en tid, jag glömmer den aldrig, då jag rättvist dömdes att vara hvad jag var och ännu är, en redlig och trogen undersåte och en nitfull Embetsman, som alltid fullgjort sina skyldigheter utan all egen nytta; som i 1788, 89 och 90 års krig ej varit utan erkända förtjensten: som beständigt bibehållit både Konung Gustaf den 3:djes och Konung Gustaf Adolfs förtroende, som alltid ägt förmäns aktning och underhåfvandes kärlek och vänskap; och som under hela sin långa tjenstetid icke veterligen åsidasatt någon enda skyldighet hvarken emot Konung, Fädernesland eller enskilda Medborgare.

Om en man, med dessa tänkesätt och en alltid obefläckad vandel, tror sig vara berättigad, att af sina landsmän,

ibland hvilka han räknat så många personliga vänner, icke af lösa rykten och obestyrkta möjligheter för hastigt bedömmas, att i ett ögonblick kunnat öfvergå till karakteren af en verklig Bes, just under en tid, då ett kärt Fädernesland påkallade hans biträde, och billigt påräknade hans förut aldrig misskända nit och redlighet; så måste han också vara än mer berättigad att få upplysa skälen till sitt förhållande, om det någon gång misskännes, och söka urskulda sig hos en Allmänhet, som ohörd kunnat dömma honom för strängt, endast efter en olycklig utgång af ett påräknadt hopp, men icke efter orsaker som kunnat föranleda dertill. Allmänheten äger en ostridig rättighet, att blifva underrättad om hela förloppet af en händelse, som gjort ett så allmänt uppseende och förorsakat så många oskyldiga familjers olycka; och både min och mina vapen-bröders hederskänsla fordrar, att vår klandrade handling med alla sina omständigheter framlagges för öppen dag. Mätte vi derefter dömmas med billighet och efter öfverägning, kanhända att hafva felat af

misstag, enligt mensklighetens allmänna lott; men måtte all stämpel af vanära icke vidlåda våra hittills obefläckade namn. Och om våra Domare skulle finna Lagens hårda bokstaf fälla oss; så torde likväl en oveldig allmänhet, som, utan andra band än billighetens och mensklighetens, äger att fritt bedömma vår handling, anse oss vara värde ett blidare omdöme, än några utkomne falska och ogrundade ströskrifter tillägga oss. Det kan vara ursäktligt af en Kapiten Båth att smäda, hvars skriftsätt gör honom oberättigad till läsarens uppmärksamhet; men det är mindre förlåtligt, att i en för öfrigt upplysande skrift, kallad: Historisk Tafla af f. d. Konung Gustaf 4:de Adolfs sednaste Regerings-år, andra Afdelningen, sid. 12 finna det uttryck: att jag satte en evig skamfläck på mitt namn, genom undertecknandet af den nesligaste Capitulation, hvari ännu någon Svensk Officer ingått; och det utan att omständigheter och orsaker ännu blifvit för Allmänheten uppgifne. Det är smärtande, att se sig skild ifrån ett Fädernesland det man redligen tjent;

men det är förolämpande att förblandas med förrädaren, utan att ännu hafva förklarat sig, och utan att vara genom dom förvunnen dertill. Måtte jag så påminna hvar och en, som vill dömma oveldigt och rättvist, att vid sin dom fästa en större uppmärksamhet på uppsåtet än på gerningens utgång, hvilken ofta kan bero af sjelfva slumpen, som styres af ödet.

Helsingfors d. 17 Dec. 1810.

C. O. CRONSTEDT.

Ingifvit den 18 Januari 1811:

Högvälborne Herr Baron, General-
Major, Kommendör och Ridda-
re af Svärds-Ordens Stora
Kors!

Så ock

Välborne Herrar Ledamöter i K.
Krigs-HofRätten!

För att behörigen utreda, hvad mer el-
ler mindre anledning jag kunnat äga, att
med Ryska Generalen v. Suchtelen, af-
sluta Conventionen af den 6. April 1808,
angående afträdandet af Sveaborgs Fäst-
ning till Ryska Trupperne den 3 Maj
samma år, i händelse undsättning ifrån
Sverige icke ankom före middagstiden
sistberörde dag; är nödigt, att först ut-
veckla följande angelägna och hufvud-
sakliga frågor:

1:o Om och huru länge Sveaborgs
Fästning möjligen hade kunnat försvara sig?

2:o Om, i händelse af en oundvik-
lig öfvergång, det varit förmånligare för
Sverige, att Fästningen blifvit intagen
den 10, 12 eller 15 April, än att dermed
dröjdes till den 3 Maj?

3:o Om Fästningens öfvergång kunde i mer eller mindre mån bidraga till eröfringen af Finland? och

4:o Om det kan anses vara ett fel af en Kommendant, att, när han tydligen ser Fästningens öfvergång inom en kort tid vara en oundviklig nödvändighet, han genom ett villkorligt stillestånd söker förlänga denna öfvergång, och hålla möjligheten öppen, att kunna bibehålla Fästningen genom väntad undsättning, hellre än att endast under en kort tid försvara sig, och derefter nödgas uppgifva Fästningen, utan allt hopp att kunna återtaga den?

I afseende på den första frågan får jag i ödmjukhet upplysa, att Sveaborgs Fästning, som grundlades år 1748 af Generalen Grefve Ehrensvärd, hvilken också då uppgjorde planen till Finlands försvar, icke annorlunda ingått i denna plan, än att, enär Svenska Troppar på sjelfva gränsen gjort ingången i Finland för en Rysk Armé stridig, men derefter för en öfverlägsen styrka nödgades retirera, Sveaborgs Fästning skulle för den retirerande Armén vara en säker tillflyktsort, och tillika en stark sjö-fästning, som skulle hindra en fiendtelig flotta att inlöpa till Helsingfors med Proviant och Ammunition åt den i landet varande fiendtliga Armén, eller som ville landsätta fiendliga troppar, för att falla Svenska Armén i ryggen. Efter denna plan är Sveaborg

anlagd endast såsom en sjö-fästning, men icke i afsigt att försvara sig emot ett anfall till land, hvartill också hennes läge på spridda holmar gör henne otjenlig, och utan all möjlighet, att kunna hindra en fiendtlig Armé fri ingång i Finland genom passen på gränserna. Med en tillräcklig skärgårds-flotta kunde icke heller ett anfall ifrån landsidan vara emot Fästningen att vänta, annorlunda än under vintertiden, då isen vore nog stark för att kunna bära en Armé med Belägrings Artilleri; men man hade icke föreställt sig den möjlighet, att en fiendtlig Armé skulle under en så obehvämlig årstid företaga någon stor Expedition i ett främmande land.

Sveaborgs Fästning har i förra tider varit ett ställe, som ådragit sig Regeringens uppmärksamhet och omtänka; men i de sednare tiderna hade all omsorg försvunnit. Då jag, i egenskap af Kommandant, emottog befälet öfver denna Fästning, var den visserligen icke i försvarsstånd, och af de många verk som voro uppförda, voro de flesta icke fullbordade, och en del redan förfallna, samt utan vallgångar. I anseende till defensionen, som var inrättad för sommartiden och öppet vatten, voro verken vidlyftiga, för att kunna inrymma en stor Garnison af 12000 man, samt kringspreda utan att vara sammanhängande, och med ganska låga strand-batterier.

När Kongl. Maj:t år 1802 besåg denna fästning, ville jag leda hans uppmärksamhet på fästningens utblottade tillstånd, ty kasematterne voro oduglige, både till förvarings-rum och bonings-rum, många trä-byggnader uppförde så inom som utom murarne, alla förråd oullräckliga, samt krutet så minskadt att det ej kunde svara emot behovet. Året derefter blefvo medel anslagna att sätta Fästningen i stand, och Garnisonen blef förstärkt med Artilleri och Infanteri. Men denna lyckliga utsigt räckte ej länge, penningar saknades, och det påbörjade arbetet måste i brist deraf upphöra, de tillökte trupper borttogos, och den gamla Garnisonen minskades med 20 män på hvarje kompani; jag ingaf på befallning till Kongl. Krigs-Collegium projekt till en ny bestycknings-plan, men jag erhöll icke något svar derom. Batterier och Lavetter besigtigades, det odugliga och föruttnade försåldes till ved, en ny modell till Vall-lavetter blef lofvad i flera år, jemte medel till deras förfärdigande, men både modell och penningar uteblefvo. Ändtligen ankommo order om Fästningens istandsättande, hvarefter allt hvad anskaffas kunde blef uppköpt, det mesta likväl på kredit, och allt efter som det till Garnisonens förstärkande utsedda manskap hunnit ankomma, fortsattes arbetet med all möjlig drift. I medlet af Febr. månad ankommo omsider Tretusende

Riksdaler från Kongl. Krigs Collegium till Lavetters förfärdigande, oaktadt Kongl. Maj:ts nådiga Order af den 4 Febr. innehöllo: att utom de troppar som tillhörde flottan, skulle Fästningen förses med Sextusen mans Garnison, hvilken ändå hade varit otillräcklig till ett fullkomligt försvar af så många och kring-spridda verk som utgöra denna Fästning; så blef ändå icke någon annan förstärkning afsänd än endast Adlercreutzska Regimentet, som nyss var uppsatt och öfvadt, samt Finska Arméns reserv, som bestod af bonddrängar ifrån landet, ovane vid allt slags tjenstgöring. Desse ankommo i början af Mars månad, och hela Garnisonen ny och gammal, utgjorde endast Fyratusende Sjuhundrade man. Mig lofvades väl, att ytterligare erhålla åtminstone tvenne Bataljoner och en Squadron Dragoner, som, så snart Armén nödgades lemna Borgo, skulle taga vägen åt Helsingfors, för att draga sig in i Fästningen. Emedlertid skulle en Bataljon från Fästningen förläggas i Helsingfors till bevakning. Men af denna utlofvade förstärkning ankommo endast en Underofficer och Tjugufem man, som varit posterade i skärgården, och vid den i Helsingfors förlagda Garnisonens reträtt derifrån visade det sig tydligt, huru litet en ovan och oexercerad tropp kan försvara sig på öppna fältet.

I en sådan belägenhet, utan tillräck-

lig Garnison och utan biträde af trupper på fasta landet, var det således en absolut omöjlighet att kunna hindra fienden att utbreda sig omkring Fästningen, intaga alla höjder och holmar, anlägga Batterier, och i skygd af klippor och berg lålla sig nära intill Fästningen. Utan Kavalleri och med en så liten Garnison, som borde sparas för att kunna göra den tjänst som fordrades inom sjelfva Fästningen, hade det varit en oförsvarlig dårskap, utan annat ändamål än en onödig manspillan, att försöka några utfall ifrån Fästningen, för att hindra fienden i sina företag.

Till de många planlösa orimligheter utan like, som tillhöra detta oklokt utförda krig framför alla andra, hör också den, att oakadt, enligt den antagna och förut alltid efterföljda planen till Finlands försvar, Svenska Armén borde draga sig till Helsingfors, för att kunna falla fienden i ryggen, samt att i nödfall kunna söka sin säkerhet inom Fästningsverken, företogs den emot sjelfva suna förnuftet och all mensklig eftertanka rakt stridande utväg, att genast retirera till Österbotten, hvarigenom hela landet lemnades öppet åt fiendens framträngande. Svenska Armén och Sveaborgs Fästning afstängdes ifrån all kommunikation med hvarandra och med Sverige, utan att kunna lemna ett ömsesidigt biträde, som likväl hör till hufvud-planen af Finlands

försvaret, och genom hvilken okloka reträtt fiendens utdrifvande och landets återtagande ej allenast försvårades, utan gjordes också nästan omöjligt. Men om, enligt all förnuftig plan, Armén blifvit samlad vid Helsingfors, då denna stad genom Retranchementen och Batterier af bjelkar kunnat sättas i någorlunda försvarsstånd, och tillika varit understödd af Fästningen, samt denna åter af Armén, så hade fienden icke fått tillfälle att fritt kunna anlägga sina Batterier emot Fästningen; denna hade då kunnat hålla sig till öppet vatten, då den icke annorlunda än med sjömakt kunnat angripas; och äfven i händelse af en förlorad Batalj till lands hade Armén kunnat retirera till Fästningen för att vara i säkerhet, och för att kunna göra betydliga utfall emot fiendens försök. Allt hopp om undsättning från landsidan var således genom denna reträtt för mig för alltid förloradt, och äfven den försigtighet jag nyttjade, att genom isen såga öppna rännor omkring Fästningen, blef onyttig genom den starka kölden.

Vid fiendens inbrott i Finland ägde jag på Fästningen inga Vall-Lavetter, och de af trä uppbyggda Batterier voro upprutnade, hvarom de af mig ingifne flere rapporter och insände requisitioner nog samt vittna; och när äntligen pengarne till Lavetter och Batteriers förfärdigande ankommo, var fienden redan inträngd i

landet, och den 2 Mars hade han ockuperat Helsingfors, hvarefter all kommunikation upphörde med fasta landet. Med de ankomna penningarna kunde icke i sådan hast förfärdigas allt hvad som belades, och om fienden genast marcherat på Sveaborg, så hade Fästningen, som var alldeles öppen åt landsidan, utan motstånd måst gifva sig, då en tredjedel af Garnisonen var tillåten, förstärkningen icke ankommen, och inga Artilleri-pjeser i ordning till försvar emot en landt-attack. Med det folk jag ägde och vidare förstärktes, arbetades dagligen, för att bringa allt i den ordning som möjligt var. Allt hvad till Arméns-Flotta hörde af Lavetter, Kanoner och Trävirke, användes till detta behof, hvilket af Garnisons-Regementerna transporterades på sina behöriga ställen. Fästningen instängdes åt landsidan genom bålverk, och 734 Artilleri-pjeser, utom kast-machiner, blefvo satte till valls, men på Artilleri-manskap ägde jag icke större tillgång, än att en man måste sköta 2 å 3 kanoner. Garnisonen, som utom nödiga vakter och piketer måste vara till valls för Kanonservisen och deremellan förrätta de nödiga arbeten, blef mycket utmattad och fatigerad, och som fiendens attacker med kast-machiner merendels skedde om nätterna; så måste besättningen då vara i gevär, och det oaktadt ändå förrätta det strängaste arbetet om dagarna, för

att komplettera försvarsverket, genom hvilken medfart Garnisonen, som var för ringa att kunna tillåtas någon aflösning under en så brydsam belägenhet, allt mer och mer afmattades och en del insjuknade, så att 400 sjuke lågo på sjukhusen.

Hela mitt krutförråd af flera sorter utgjorde 2298 Centner, hvaribland var 202 Centner stenlupit och störtadt, hvilket förråd högst belöpte till 75 skott på hvarje Artilleri-pjes; men som jag icke kunde lemna fiendens attacker obesvarade, eller låta honom i fullkomlig stillhet företaga allt hvad han ville, så lät jag i några dagar allvarsamt oroa honom med gröfre Artilleri-pjeser, för att göra effekt på afstånd; och då jag derefter lät anställa inventering af krut-förrådet, några dagar före Konventionen, befans det icke utgöra mer än 1502 Centner, det störtade och stenlupna inberäknadt, hvaraf, enär endast 93 Centner afdragas för kast-machiner och Infanteriets behof, ej mer än 50 skott, oaktadt mindre laddningar än vanligt vore, kunde belöpa på hvarje kanon, så att, när härtill lägges den färdiggjorde ammunition af 10 skott för hvarje pjes, bestod hela förrådet endast af 60 skott på kanonen. Om man nu endast räknar 4 skott på dagen för hvarje pjes, helst alla verken hvar för sig kunde agera, så skulle på 15 dagar hela förrådet vara åtgångit, och Fästningen redan den 15 April utan krut, och

således då nödsakad att gifva sig på nåd och onåd; men om åter ett starkare försvar blifvit af nöden, hvilket varit så mycket troligare, sedan fienden hade alla sina anfalls-anstalter i god ordning, som jag redan förut varit nödsakad att lossa 30 skott på pjesen om dagen: så hade mitt öde, att nödgas uppgifva Fästningen, inträffat ännu tidigare, och med all säkerhet omkring den 10 April.

I ett sådant skick var, oaktadt mina tåta påminnelser, denna angelägna Fästning lemnad, som enligt planen är beräknad för en Garnison af 10,000 man; och ibland andra oklokheter bör jag också nämna den, att ifrån Artilleri-förrådet i Helsingfors blef år 1807 eller året förut försåldt åt Ryssland en mängd af Gevär och Metall kanoner. När nu till Fästningens ofullständighet af Garnison och Ammunition lägges den olyckliga reträtten åt Österbotten, som var detsamma som att lemna hela landet i fiendens våld, och att betaga Fästningen all möjlighet, att någonsin kunna erhålla det minsta biiråde af Landt Armén, så måste hvar och en någorlunda kunnig Militär medgifva, att Fästningen omöjligen kunde försvaras längre än krutet räckte, och att den derefter ofelbart måste uppgifvas. Den som annorlunda påstår, honom svarar jag öppet: att han ingenting förstår, eller ock att han talar mot sin öfvertygelse.

En

En särskild fråga vore den, huruvida jag ändå bort försvara mig så länge jag kunnat, och om jag varit feltri, i fall Fästningen därefter blifvit intagen?

Besvarandet af denna sednare fråga beror på utredandet af den frågan: om det varit förmånligare för Sverige, att Fästningen öfvergått den 10 eller 15 April, än att dermed dröjdes till den 5 Maj? Jag tror mig icke behöfva bevisa den o-nekliga sanning, som af ingen klok man kan bestridas, att Fästningen omöjligen kunnat hålla sig längre än högst till midlet af April. Att ifrån början af denna månad oafbrutit hafva fortsatt skjutningen och försvaret ifrån Fästningen, skulle ostridigt äsyfta något ändamål; ty jag föreställer mig, att allt som göres utan plan och utan att söka vinna ett bestämdt ändamål, är oklokt och förflugit. Till lands kan ofta en förlorad affär åtminstone ersättas derigenom, att fienden själf fått vidkännas någon förlust, och blifvit uppehållen i sin framfart; men med en Fästning, som blott några dagar kan försvara sig, är förhållandet helt olika. Ändamålet med ett så kort försvar kunde väl icke blott vara att gifva döden åt några Ryssar, ty dermed var i det hela ingenting vunnit; icke heller att göra skada åt fiendens Armé, ty den var betäckt, utan endast att afhålla fiendens Armé från Fästningens intagande. Detta ända-

mål kunde, såsom jag förut bevist, endast för en liten tid vinnas, och efter dess förlopp var Fästningen oåterkalleligt förlorad; deremot om stillestånd kunde vinnas till öppet vatten, och krut-förrådet omedelertid besparas, för att då med mera nytta användas, var hoppet öppet för Fästningens räddning, som i förra fallet icke ägde rum. Det faller af sig sjelf, att fienden, som kände bättre än jag, att Finska Armén icke vidare kunde gifva mig någon undsättning, ej lät föreskrifva sig de villkor jag kunde finna lämpligast, utan ville naturligtvis göra sina förbehåll; ty en convention utan all reciprocité låter icke tänka sig annorlunda än af en Segervinnare; men denne ger lagar, och han föreskrifver Conventionen sådan som han vill, och i en sådan belägenhet var icke jag, som föresåg, att jag inom 14 dagar skulld komma i en alldeles motsatt ställning. Jag yrkade väl i det längsta, att dagen måtte utsättas till den 20 Maj, men detta villkor var omöjligt att erhålla, och jag nödgades således låta mig nöja med den 3 Maj, med förbehåll att Conventionen upphörde, om inom samma dag några Svenska Krigs-skepp visade sig. Detta var icke heller någon omöjlighet, ty isen utanföre Fästningen hade lagt sig ganska sent, och måste följaktligen vara mycket svag, helst nyss före Ryssarnes inbrott i Finland. Sjön var alldeles öp-

pen emellan Fästningen och Båken. Dessutom var genom en af ÖfversteLöjtnanten Wirgin förd Jurnal, upplyst: att på de 16 sistförflutna åren hade ej mer än 4 gånger händt, att han icke förr än den 1 Maj kunnat med sitt hushåll på båt utflytta från Fästningen till sitt Landtställe $\frac{1}{2}$ mil derifrån, och att de öfriga 12 åren utflyttningen alltid skett den 20 och 28 April. Både jag och de öfrige Cheferne borde naturligtvis föreställa oss, att Regeringen, som så noga kände både Finska Arméns olyckliga reträtt till Österbotten och Fästningens ofullständiga tillstånd, skulle vara högst angelägen, att på första öppet vatten sända undsättning; och i händelse något Krigs-skepp äfven på afstånd hade inom middagstiden den 3 Maj blifvit synligt, så hade jag ägt hopp att, med den ammunition jag ägde, försvara mig till den 15 Maj, inom hvilken tid en större undsättning hade kunnat vara ankommen, genom hvilken utväg Fästningen varit sauverad, men hvilket icke varit möjligt, utan den ingångna Conventionen och det derigenom erhållna stillestånd och rådrum.

Vid ett sådant förhållande, och med sådana förhoppningar på den ena sidan, men deremot alldeles inga på den andra, kan jag omöjligen inse hvad nytta Riket kunnat äga genom Fästningens ofelbara öfvergång i medlet af April, hellre än att försöka den enda möjliga utväg till dess

frälsning, och jag tror mig i den delen hafva förhållit mig på ett sätt, som jag inför Gud, Konungen, Fäderneslandet och mig sjelf kan fullkomligen försvara. Om någon visar mig en större förmån vara möjlig genom ett fortsatt kort försvar, till medlet af April, då först, men icke förr skall jag erkänna mig hafva felat; men detta erkännande sträcker sig dock icke längre, än blott att jag varit mindre klarsynt än en annan, och att jag misstagit mig, ej af uppsåt, utan af en falsk förhoppning.

Jag vet att man emot mig åberopar, att Fästningen var försedd med proviant, men jag svarar derpå helt kort: att man slåss icke med proviant och man försvarar icke en Fästning blott med mat, e-
när allt annat saknas.

Man förebrår mig, att jag ej uppfyllt Konungens befallning, att uppbränna Skärgårdsflottan i händelse af Fästningens öfvergång; Jag erkänner detta, men icke såsom ett fel, utan såsom en omöjlighet, och såsom stridande emot hela afsigten med Conventionen, som var att söka bibehålla Fästningen. Flottan låg förvarad emellan en del af Fästningsverken och Förrådshusen; den kunde således icke brännas, utan att tillika skada Fästningsverken och förstöra Förråderne. I händelse af bränning, borde den ske före Conventionen, ty efteråt hade det varit en omöjlighet; men min afsigt med Con-

ventionen var icke, att uppgifva Fästningen, utan endast att derigenom bereda den enda möjligheten till dess försvar. Flottan var således påräknad att vid öppet vatten kunna göra Fästningen ett betydligt biträde, och jag kunde således icke genom dess förstörande betaga mig sjelf detta kraftiga biträde, i fall åsynen af någon ankommande undsättning hade den 5 Maj satt mig i tillstånd att kunna återkalla Conventionen och företaga mig Fästningens försvar. Endast i det fall jag i början af April hade fortsatt mitt försvar, och efter bortskjuten ammunition varit nödsakad att genast aflemna Fästningen, hade uppfyllandet af Konungens Order ägt rum, ty de kunde icke till någon annan händelse vara lämpliga, och allraminst till en Convention, som var villkorlig och åsyftade Fästningens och Flottans möjliga bibehållande, hvilket berodde på väderlek och en billigt fordrad omtanka hos Regeringen, som hade förekommit Conventionens uppfyllande och Fästningens uppgifvande.

Med mera skäl kan man klandra, att jag vid Conventionens undertecknande afträdde några af de yttre verken. Jag åberopar mig hvad jag förut anfört, att jag ej kunde föreskrifva lagar; utan måste nöja mig med de villkor, som voro någorlunda rimliga, då de icke gjorde min afsigt overkställbar. I händelse jag ej erhöll den påräknade undsättningen

från Sverige, så skulle de ju i alla fall afträdas den 3 Maj; men om denna undsättning ankommit, så hade jag ingen svårighet, att med tillhjälp af Skärgårdsflottan genast återtaga dem, i händelse de i det fallet ej blifvit af Ryssarne godvilligt återlemnade.

Någon torde inbilla sig att Sveaborgs öfvergång var en bidragande orsak till Finlands intagande. Jag bör således upplysa denna fråga. Ingenting är mera ogrundadt än att Sveaborg, enligt den plan, som armén verkställde, ägde minsta sammanhang med Finlands försvar. Man behöfver blott någorlunda känna belägenheten, för att klart finna detta. Sveaborg är, såsom förut är sagdt, endast en Sjöfästning, anlagd på holmar, och kan således icke på minsta sätt hindra en fiende att på fasta landet öfver gränsen inrycka, och verkställa en fullkomlig eröfring, ty fienden behöfver ej komma denna Fästning nära. Den har ej annorlunda ingått i planen till Finlands försvar, än att hålla kommunikationen öppen med Sverige, för att kunna anskaffa förstärkning och understöd åt Svenska armén, hvilken likväl då sjelf borde possedera sjökusterna, ty om de innehades af fienden, kunde icke kommunikationen tjena till någonting; den skulle också hindra en fiendtlig flotta, att landsätta trupper vid Helsingfors, för att falla Svenska armén i ryggen. Begge desse ändamål voro u-

tan allt begagnande, så länge sjön var
 tillfrusen och sjöfarten stängd. Endast
 det tredje ändamålet återstod, att vara
 en tillflykts-ort för Svenska armén, i fall
 den skulle komma i trångmål; men det-
 ta ändamål ingick icke under detta krig
 i arméns plan, och var äfven för alltid
 omöjligt att begagna, sedan armén reti-
 rerade åt Österbotten och öfverlemnade
 både landet och sjö-kusten åt fiendens
 disposition. I och med denna reträtt var
 således rätta grunden lagd till Finlands
 öde, och södra Finland var i sjelfva ver-
 ket eröfradt förr än Sveaborg öfvergick.
 För fasta landets intagande, var således
 Sveaborg alldeles icke någon angelägen
 plats för fienden, förr än sjön blef öppen,
 och Ryssarne hade, enligt den plan som
 Svenska armén följde, icke behöft att gå
 ett enda steg att intaga Sveaborg förr än
 sjelfva landet var intagit, och derefter ha-
 de fienden, som possederade hela sjö-ku-
 sten, i alla fall bibehållit sin possession,
 äfven om Sveaborg fortfarit att vara en
 Svensk tillhörighet; ty en Svensk flotta,
 som hade ankommit med trupper och
 undsättning, och icke blifvit hindrad af
 Fästningen, som ville försvara den, hade
 ändå icke kunnat landsätta hvad den med-
 förde, annorstädes än på Sveaborg, men
 icke på fasta landet, enär fienden, som
 innehade sjelfva kusten, och låtit uppfö-
 ra Strand-batterier, kunde fullkomligen
 hindra all landstigning i hela Helsingfors-

viken, som var det enda ställe, der Fästningen kunde göra något biträde. Således berodde Finlands intagande alldeles icke på Sveaborgs öfvergång, och Finlands återtagande kunde icke heller beredas eller understödjas genom Sveaborgs bibehållande, sedan kusten var intagen. Sveaborg var således efter den antagne planen ett alldeles likgiltigt ställe, både för Svenska och Ryska trupperne, och kunde vid eröfring eller återtagning icke biträda någondera, sedan den icke ingått i någonderas beräkning.

Ändtligen återstår också att utreda, om det kan anses vara ett fel af en Kommandant, att, när han tydligen ser Fästningens öfvergång inom en kort tid vara oundviklig, han genom ett stillestånd, på de bästa villkor han kan erhålla, söker förlänga denna öfvergång, och hålla möjligheten öppen för Fästningens bibehållande.

Man åberopar emot mig Krigs-Artiklarne, som förbjuda att uppgifva en Fästning, så länge den har någon ammunition i behåll; men jag tror att denna föreskrift icke är lämplig, att här åberopa såsom något Domskäl. Om jag med de 1502 Centn. krut jag ägde i behåll och med de 50 skott på kanonen som jag kunde lossa, hade d. 6 April uppgifvit Fästningen till fiendens fria disposition, då hade detta Lagrum varit lämpligt, ty då hade jag icke fullgjort min skyldighet, enär den verk-

liga nöden icke kunde inträffa förr än 10, 12 å 15 dagar derefter, sedan ammunitionen blifvit bortskjuten; men här är förhållandet helt annorlunda. På de skäl jag förut anført, hade jag endast att välja emellan Fästningens ovillkorliga uppgilvande den 12 eller 15 April, eller ett försök att på vissa villkor förlänga denna tid, för att göra bihållandet möjligt. Man torde säga: att, jag först bort använda hela min ammunition, och sedan den blifvit bortskjuten, men icke förr, söka betinga mig någon villkorlig Convention. Detta låter; men utom det, att i det ena fallet stod Conventionen mig öppen, och i det andra var den osäker att kunna påräkna, borde jag naturligtvis vara betänkt att den 3 Maj hafva så mycken ammunition i behåll, att, i fall jag då ägde anledning att bryta Conventionen, jag kunde någon tid försvara mig, intilldess den förenämde undsättningen hade i hamnen ankommit. Att åter vid Conventionens utgång den 3 Maj hafva börjat en ny kanonad, och icke förr än efter ammunitionens förstörande hafva uppgilvit Fästningen, hade dels varit mindre hederligt, dels ock utan allt ändamål, enär, enligt hvad erfarenheten bestyrkte, icke någon undsättning ankom eller syntes i sjön inom den tid då ammunitionen troligen hade varit uppskjuten. Vid ett sådant förhållande, och i så fatta omständigheter, lär det icke kunna sä-

gas, att KrigsArtiklarne af mig blifvit öfverträdde. Att genast fullgöra dem, hade varit att bortgifva Fästningen för alltid, utan hopp att kuona återtagas; men då jag såsom en redlig Medborgare ville söka bibehålla Fästningen i det längsta, var valet snart gjordt; och om vid början af Maj en undsättning varit synlig, men Fästningen, genom ett tanklöst öfverdåd att utan ändamål blottvilja förstöra ammunition, den 15 April måst gifva sig; så hade jag ägt skäl att göra mig en evig förebräelse, för det jag icke antagit Conventionen, och hade säkert med mycket större anledning än nu, blifvit ställd under tilltal, för det jag låtit tillfällen till Fästningens räddning gå mig utur händerna, hvarvid åberopandet af KrigsArtiklarnas torra bokstal så mycket mindre kunnat försvara mig, som jag säkert fått det oemotsägliga svar: att det är Soldaten och Subalternen, som blindt skall lyda, men att det är Chefen, som skall tänka och förstå att klokt vidtaga det parti, hvartill omständigheterna kunna föranleda. Jag är också lika öfvertygad på en annan sida, att Conventionen hade blifvit med beröm och erkänsla ansedd, i fall undsättning ankommit och Fästningen genom Conventionen kunnat räddas, och jag hade i ett sådant fall visserligen icke blifvit actionerad, för det att jag icke i början af April bortskjutit min ammunition och uppgifvit Fästningen den 15.

Då jag således ofelbart, för en och samma gerning, hade i det ena fallet blivit berömd och i det andra lastad, hvilket också nu inträffat, så frågar jag öppenhjertigt hvarje fördomsfri och tänkande Medborgare, om det är billigt och rättvist att icke beräkna en människas uppsåt, utan blott utgången, och att jag skulle, blott för ett ogunstigt öde, som icke stått i min förmåga att styra, straffas för samma den handling, för hvilken jag säkert fått uppbära belöning, om ödet, utan all min vidare åtgärd, hade bidragit till en lycklig utgång. Jag skulle således belönas eller straffas, icke efter hvad jag själf gjort, utan endast i mån af en mer eller mindre gynnande väderlek, och en mer eller mindre omtanka hos Regeringen. Men jag vet att man i allmänhet beräknar allt efter utgången. Vid de nyttigaste Revolutioner, och de mest lysande bragder, som förvånat samtiden och väckt efterverldens beundran, har det blott varit slumpen, som beredt utgången, och afgjort den viktiga frågan: om Hjeltens belöning skulle bli en lagerkrans eller en schavott.

Jag öfverlemnar nu med full förtröstan detta ämne till Höglofl. K:gl. KrigsHof-Rättens upplysta granskning; och om mitt öde skulle bli att ej dömmas efter uppsåtet, utan efter utgången, så skall ej ett förloradt Embete, eller ett ådömdt straff, som jag ändå icke skall kunna undergå,

medföra någon smärta; men endast *det* skall gräma mig, att jag ej vidare får gagna mitt Fädernesland. Efterverldens o-
veldiga dom och ett fredadt samvete skall
likväl vara min tröst, om samtiden skulle
neka mig sin rättvisa.

Med vördnad framhärdar

Höglofl. Kongl. Krigs-Hof-Rättens

Helsingfors d. 17

Dec. 1810.

ödmjukaste tjänare

C. O. CRONSTEDT.

RELATION

om de orsaker som gäfvo anledning till
Conventionens afslutande på Svea-
borg, hvarpå Fästningens öfvergång
grundade sig, den 3 Maj 1808.

Som Allmänheten fäst så mycken upp-
märksamhet vid den olyckliga händelsen,
Sveaborgs öfvergång, och då Herrar Ka-
pitenerne *Båth* och *Durietz*, igenom tryc-
ket lofvat gifva upplysningar härom, men
antingen af okunnighet om rätta förhål-
landet, eller, torde hända, af enskilda or-
saker, dem förtigat och ingenting upplyst,
utan fast mer förvillat omdömet, för att
stärka den obehagliga opinion emot de
menniskor, som med redligaste afsigter
deltogo i öfverläggningarne, och då intet
Protokoll vid Sessionerne fördes, så an-
ser jag mig sjelf skyldig, att meddela de
upplysningar jag med säkerhet minnes,
om de orsaker, som föranlätto Herr Amira-
len m. m. *Cronstedt* att med Ryska Ge-
neralen *Suchtelen* ingå en Convention,
hvarpå slutligen följde Sveaborgs öfver-
gång.

Sedan så många af Sveaborgs Garni-
son till Sverige redan öfverkommit, för-
modar jag att Fästningens tillstånd före
belägringen lär vara väl känt; jag för-
bigår således detaljen häröfver, och vill
endast i korthet nämna: att då underrät-

telse den 2 Febr. 1808 ifrån Hans Exellens m. m. Baron *Stedingk* ankom om Ryssarnes tillämnade inbrott i Finland, Fästningen visst icke var i tillstånd, hvarken till försvar eller förräder (hvarom de till Kongl. KrigsCollegium qvartaliter ingångna förslag vittna), att den kunde emottaga en fiende, minst vintertiden, då den, betraktad som Landt-fästning, var tillgänglig på alla sidor, och då hela Bestyckningen efter denna princip måste helt och hållit förändras, och hvartill nödiga materialier fattades; men igenom Herr Amiral *Cronstedts* vanliga omtanka och verksamhet blef snart så mycket virke och plankor anskaffade, så väl för Artilleriets och Fortifikations behof, att den mängd felande Batteri bäddningar kunde sörfärdigas, de gamla repareras, samt Fästningsverkens yttre defension med timrade vallar fulländas. Den brist, som var i Fästningens förråd på gröfre kanoner med fordon, ersattes till någon del ifrån Arméns Flottas förräder. Ammunitions-förrådet, hvars förhållande säkrast upplyses af det till Kongl. KrigsCollegium d. 6 Jan. 1808 insända 1807 års 4:de Quartals förslag var, sedan 170 Centner krut, enligt Requisition och General en Chefs Order af den 4 Febr. 1808, blifvit aflemnadt till Kongl. Finska ArtilleriRegementet, groft Defensions krut 1494 Centner, fint Defensions 236 Centner, och Refelkrut 418 Centner, hvilket sedan fick

en tillökning af 150 Centner, som igenom Herr Amiralens föranstaltande i landet upphandlades, således tillsammans 2298 Centner. Dessutom förfärdigade dels dugliga, dels reparabla gesvinda skott med kula, Konkav- och Drufhagel tillsammans räknade, 24:00-dige 1151 st., 18:00. 1813 st., 12:00. 701 st., 6:00. 1319 st. och 3:00. 2950 st., hvilka äfveningo ett obetydligt tillskott ifrån Helsingfors's förråd, som derifrån afhämtades efter Finska ArtilleriRegementets afmarch. Proviant-magasinerne sades, vid belägringens början, vara surnerade till mot slutet af Maj månad. Garnisonen under belägringen bestod af Hennes Maj:t EnkeDrottningens LifRegemente, Kongl. Adlercreutzska Regementet, en Bataljon af Kongl. Jägerhornska Regementet, samt Reserverne af Finska Armén. Af Artilleriet, en Officer, 6 UnderOfficerare, 55 Artillerister, och Arméns Flottas Eskader, hvilken till tjenstgöring fördeltes på Artilleriet, men som dock samfält med Artilleristerne ej voro tillräckligare, än att tvenne man deltes till trenne kanoner på Fästningsverken: resten af Servisen togs af Infanteristerne.

Den yttre Defension, äfven som Bestyckningen, var någorlunda i ordning och ammunitions förfärdigande i fullt arbete, samt 30 skott på kanon utdelte, då fienden d. 2 eller 3 Mars ankom till Helsingfors, och man tyckte sig på Sveaborg kun-

na vänta och emottaga konor utan fruktan. Alla voro lifvade af den mest patriotiska anda, och hvar och en bidrog med yttersta förmåga till det allmänna ändamålet.

Jag mins ej nu, hvilken dag fienden började med Bombarderingen; men det påminner jag mig med visshet, att ifrån dess början continuerades dermed alla dagar, och i synnerhet om nätterne, med både kanoner och kast machiner, så väl ifrån de på fasta landet, som de på holmar, anlagda Batterier; äfvensom nattetid i skydd af djupaste mörkret ifrån ambulanta Batterier af skjut- och kast-machiner, oftast placerade ej mer än 7 å 800 alnar ifrån Fästningen.

Nattetid, så snart bombarderingen började, var Garnisonen under gevär på sina fördelta ställen, och måste der, oaktadt fiendens eld efter några timmar upphörde, afbida dagens ankomst, osäker hvad företag fienden, gynnad af mörkret, vidare kunde företaga. Detta utmattade och hågfällde mycket truppen, som om dagarne måste nyttjas på arbete, dels af Artilleriet, dels af Fortifikation, och i synnerhet vid en Is-rännas sågande omkring Fästningen, som dock aldrig hann bli färdig, ty om nätterna tillsammanfrös hvad man om dagarne uppsågat.

På detta sätt fortfor belägringen, som jag vill minnas i 8 å 10 dygn, då en ankommen

kommen Parlamentär gaf Herr Amiralen anledning, att låta sammankalla Öfverstarne *Wärnhjelm*, *Jägerhorn*, *Gutofsky*; ÖfversteLöjtnanterne *De la Motte*, *Nordenstam* och *Wadenstjerna*; Majorerne *Stjernschantz*, *Olifvestam*, *Hauswolff*, *Broberg* och undertecknad, samt Kapiten *Fock*. Vid hvilket tillfälle han tillkännagaf, att Ryske Befälhafvaren hade uppfordrat Fästningen, men att Herr Amiralen hvarken hade eller ämnade gifva något svar derpå, hvilket förhållande nödvändigt af Ryssarne som afslag borde anses.

Några dagar derefter sammankallades åter samma personer, då Herr Amiralen underrättade, att han, i anledning af en förut ankommen Parlamentär, i dag på Lånnan (en befäst holme helt nära Fästningen belägen), haft samtal med en Rysk General, hvilken å nyo uppfordrat Fästningen, hvilket Herr Amiralen nekat, men sjelf proponerat ett stillestånd på trenne månader, hvilket väl Ryske Generalen trodde kunna blifva antagit, men att han ansett tiden vara längre än som erfordrades för att räkna på sekurs ifrån Sverige, hvilken nödvändigt på första öppet vatten borde förväntas; hvarföre han proponerat d. 1 Maj — Herr Amiralen hade deremot envist hållit sig vid minst d. 20 Maj; men efter resonement och jemkning å ömse sidor, hade slutligen Ryske Ge-

neralen på sin parole d'honneur försäkrat, att den 3 Maj vore den längsta tid som kunde erhållas för stilleståndet, och vid hvilken tids förlopp, Fästningen, om den ej dessförinnan fått undsättning, borde öfverlemnas; samt att som underpant för stilleståndets hållande, hade Ryske Generalen exigerat, det Fästnings-holmarne Långörn, VesterSvartö och lilla ÖsterSvartö under stilleståndet borde med Ryska trupper besättas, intill dess sekurs ankom, då de i lika oförändradt tillstånd skulle återlemnas. — Häröfver resonades länge för och mot, och slutligen anmodades Herr Amiralen söka till att förstå Ryska Generalen till billigare villkor, om någon underhandling skulle kunna företagas, hvilket Herr Amiralen lofvade bjuda till. — Jag mins ej att denna dagen något vidare blef tillgjordt, utan åtskildes.

Om Herr Amiralen personligen eller igenom någon annan hade inhämtat Ryska Generalens tanka, är jag nu ej i stånd att påminna mig, men vid de sammankallades sammanträde dagen efter, tillkännagaf Herr Amiralen, att han haft all möda ospard, men ej kunnat förmå Ryska Befälet att på minsta sätt förändra de utsatta villkoren. Hvarefter Herr Amiralen önskade att nu med Conseljen rådgöra. Raisonnemens och debatter om stilleståndets nödvändighet eller ej varade länge. Herr Amiralen anmodade mig att uppgifva huru många Centner krut ännu

fannos kvar i förrådet, hvarpå jag svarade mig ej med säkerhet utan föregången inventering kunna göra, af den orsak, att krut-förråden beständigt måst flyttas af fruktan för eldsvådor, förorsakade af fiendens inkastade Fyrverks-kroppar. Jag blef då tillsagd att i dag låta verkställa en sådan Inventering, så att jag i morgon kunde lämna fullkomlig upplysning. Sedermera detaljerade Herr Amir. Fästningens belägenhet, så väl i anseende till försvaret, som förrådernes beskaffenhet. 1:o Att Fästningen, som vintertiden är tillgänglig på alla sidor, har låga verk, som gör en Escaladering möjlig. Yttre defensions vidlyftiga omkrets, hvarigenom det ena verket ej lätt kan understödja det andra, utan en stor Reserv-trupp, som nu icke finnes. 2:o Att utom Hennes Maj:ts EnkeDrottningens Lif-Regemente och Jägerhornska Bataljon, de öfrige trupperne voro oexercerade och således oduglige att nyttja vid utfall. 3:o Artilleri-Befälets otillräcklighet på Fästningsverken, som i händelse af minsta afgång ej kunde ersättas. 4:o Den sjuklighet som inom Garnisonen nu på några dagar betydligt tilltagit, hvilken om den så skulle fortifara, Batterierne snart blefve i saknad af nödig servis. 5:o Det ringa krutförråd som återstod, och som efter hans tanka, då han omöjligen kunde minska, utan snarare vore nödsakad öka skjutningen, högst kunde räcka i 10 å 12

dygn. 6:o Att Proviant-magasinerne som voro funderade till medio, högst mot slutet af Maj månad, nästan dagligen varit exponerade för eldsvådor, förorsakade af fiendens inkastade Fyrverks-kroppar, hvilket flere gånger redan inträffat, med mera, som jag nu ej mins. — Efter någon ytterligare deliberation begärde Herr Öfversten *Gutofsky* betänkningstid i en så viktig fråga, hvilket af Herr Amiralen bifölls till morgondagen.

Vid sammankomsten den utsatte dagen, uppgaf jag, enligt de order jag gärdagen fått, att krut-förrådet nu vore inventeradt; och efter de mig lemnade skriftliga rapporter af Tygskrifvarne *Östling* och *Nymalm*, dem jag nu företedde, så befans ännu kvar i förrådet 1502 Centner krut af alla sorterna tillsammans, hvaribland dock 202 Centner var störtadt och stenglupit. — Herr Amiralen anmodade mig derefter att göra en uträkning på huru många skott detta kunde utgöra till hvarje i tjenstfärdigt stånd varande kanon, hvilken jag uppgjorde som följer:

Till Valls befans.

17 st. 30:ö.	kanoner à 12 ö laddn.	50 skott på kanon, gör 102 Centn.
82 st. 24:ö.	Dito à 8 ö	Dito Dito 328 —
156 st. 18:ö.	Dito à 6 ö	Dito Dito 468 —
151 st. 12:ö.	Dito à 4 ö	Dito Dito 262 —
120 st. 6:ö.	Dito à 2 ö	Dito Dito 120 —
218 st. 3:ö.	Dito à 1 ö	Dito Dito 109 —
10 st. 20:ö.	kanonad. à 4 ö	Dito Dito 20 —

S:a 734.

S:a 1409 Centn.

Då återstod, ehuru så väl Räffel-kru-
tet som det störtade och stenlupna in-
flutit i kalkulen, och som användbart an-
tagits, och oaktadt mindre laddningar
härvid äro antagne än hvad verkligen i an-
seende till distanserne under belägringen
nyttjades, för kast-machinernes och In-
fanteriets behof 93 Centner krut. — Nå-
gon färdig ammunition fans äfven i för-
rådet, som tillsammans räknad med den
som var ute på Batterierne, utgjorde inemot
10 skott på pjesen, således inalles ej mer
än 60 skott på kanon. Antager man nu
till exempel, att öfver hufvud tagit en-
dast 4 skott om dygnet lossades på hvar-
je till valls varande kanon, (ehuru erfa-
renheten visade ofta under belägringen,
att på flera verk 30 skott i dygnet lossa-
des på hvarje kanon), och då Fästnings-
verken nästan öfverallt äro så anlagda,
att de beständigt kunna agera, så vore
hela krut-förrådet åtgångit på 15 dygn,
och att förmoda ännu förr, då Herr Ami-
ralen icke kunde låta menagera med skjut-
ningen.

Nu förekom åter samma fråga som
gårdagen blef uppskjuten, hvarvid jag er-
inrade: att då ingen nöd ännu vore för
handen, så tyckte jag det vara tid nog,
att tänka på en Capitulation. Herr Öfver-
sten *Gutofsky* uppläste derefter sina
tankar skriftligen författade, dem jag vill
minnas ungefärligen innehöllo: att om
man refuserade proposition, man derige-

nom kunde hoppas att bringa sig till förmånligare villkor. Härpå svarade Herr Öfversten Jägerhorn med någon hetta: att Herr Öfversten Gutöffsky i den händelsen blef Kongl. Maj:t responsable, om Fästningen i förtid måste gå öfver, hvilket igenom stilleståndets antagande ej borde befaras. Debatter continuerade länge och skarpt; jag påminner mig att det var under dessa debatter, som Herr Amiralen yttrade: *Hvilket är bättre se Fästningen öfvergå i förtid, än att bjuda till bevara den? Någon af Herrarne torde kunna göra bättre, och sjelfve afsluta med Ryske Generalen. Jag gör mig då sjuk.* — Och sedan resonementerna fortfarit en stund, tillade han med imponerande synbar öfvertygelse, som orden föllo: *Mine Herrar, jag är hvarken seg eller legd, men jag ser intet annat medel att hålla Fästningen Kongl. Maj:t och Riket tillhanda vid öppet vatten, än att ingå i stilleståndet; och ännu vidare förklarade efter någon stund: Att Sveaborgs Fästning vore anlagd för att, i händelse Finland skulle blifva conquerteradt, som nu beklagligen händt, hålla communication med Sverige öppen, samt att han ansåg öfverensstämmande med sin pligt, att förhålla sig efter detta ändamål.* Dessa uttryck verkade sensation, och deraf syntes tydligt, att Herr Amiralens enda afsigt var att vinna tiden, samt att hans fullkomli-

ga öfvertygelse var, att den endast genom stilleståndets ingående kunde vinnas. I afseende på tidens möjliga antagande anmärktes, att isen utanför Fästningen åt hafs-sidan i år lagt sig ganska sent, och måste följaktligen vara ganska svag, ty kort förinnan Ryssarnes inbrott i Finland, var ännu alldeles öppen sjö emellan Fästningen och Båken. Herr Amiralen åberopade sig egen erfarenhet, att det ofta händt att isen varit alldeles borta den 1 Maj; äfven citerades en af ÖfversteLöjnanten *Virgin* förd privat Jurnal, som upplyste att på de 16 sistförflutna åren, ej mer än 4 gånger inträffat, det han ej förr än d. 1 Maj kunnat med sitt hushåll på båt utflytta till ett sitt Landställe $\frac{1}{2}$ mil från Fästningen beläget: de öfriga 12 åren hade alltid denna flyttning likaledes på båt blifvit företagen emellan d. 20 och 28 April.

Hvad åter de som underpant äskade Fästnings-holmarnes afträdande under stillestånds-tiden angick (hvaremot jag mycket protesterade, då jag ansåg skamligt att till fienden öfverlemnna något Fästningsverk); så ansåg Herr Amiralen ganska lätt att dem återtaga, om det behöfdes nyttja våld, i synnerhet som fienden ej tilläts att derå minsta förändring göra, (och de voro ej emot Hufvud-fästningen i för-svar satte, hvaröfver de på VesterSvartö och lilla ÖsterSvartö för Sjukhusens in-seende qvarblifvande tvenne Officerare nog skulle vara uppmärksamme. Efter

etr långt de^{ut}erande skedde på begäran votering, och i betraktande af hvad som var resoneradt, då det alternatiff förekom, att Fästningen antingen i brist på ammunition, kunde inom 12 å 15 dagar komma i författning att nödgas uppgifvas, och det oundvikliga ansvar som det skulle medföra, då man igenom stilleståndets ingående borde vara nästan försäkrad, att bibehålla Fästningen till öppet vatten, då sekurs från Sverige med visshet borde väntas, helst känt var, att Kongl. KrigsCollegium redan i början af Febr. månad ifrån Stockholm afsändt en krut-transport postvägen för Fästningens behof, men hvilken af menföre i hafvet kom att qvarstadna på Grislehamn. Att Herr Amiralen sjelf funnit nödigt proponera stilleståndet, som torde hända var grundadt på dess Instruktion, hvilken jag ej kände, eller kanske på underrättelser af spioner och öfverlöpare, om fiendens tillämnade företag, och jag tillstår, att det ansvar som ålades Herr Öfversten *Gutofsky*, och som Herr Amiralen ej vågade åtaga sig, och understöddes af dess tysta consentiment, samt då ingen annan hjälp att bibehålla Fästningen till öppet vatten syntes möjlig, verkade hos mig den öfvertygelsen, att då inga andra villkor stodo att erhålla, jag med alla andra samfält slutligen mottog Stillestånds-propositionerne till alla delar, under det säkra hopp,

att Conventionen aldrig skulle komma att gå i fullbordan i hela sin vidd.

Sedermera anmälte Herr Amiralen, det han hade Konungens order, att i händelse han skulle blifva nödsakad öfverlemnna Fästningen i fiendens händer, han dessförinnan borde låta uppbränna Flottan, i anledning hvaraf han frågade: *Tro Herrarne att sådant kan verkställas, utan att derigenom skada de delar af Fästningsverken, äfvensom de förråder, emellan hvilka Flottan är förvarad?* Efter något resonement häröf, besvarade Herr Öfversten *Wärnhjelm*: Nej, utan att Arméns Flottas största förråd, som låg invid sjelfva dockan, äfven då uppbrändes. Herr Amiralen resonerade: att om så olyckligt skulle emot all förmodan inträffa, att Fästningen till fienden komme att öfverlätas, vore väl nu momenten att låta bränna Flottan, ty efter Conventionens afslutande kunde han ej låta göra det; men åter i det säkra hopp vi äga, att ej behöfva uppfylla de ingångna förbindelser, så vore Flottans brännande ett företag, som vid framdeles öppet vatten, just då man blef i behof att nyttja den, af de mest betydliga följder, m. m. Jag erinrade: att då Herr Amiralen i detta hänseende vore försedd med Konungens höga order, så trodde jag råd vara öfverflödiga.

En eller par dagar derefter, jag tror det var den 6 April, efserskickades åter

Conseljen, då vid deras fulltaliga sammanträde Herr Amiralen anmodade Major *Liljensparre* att uppläsa ett för den 3 April författadt Protokoll, som väl ej upptog hvad som under öfverläggningarne förefallit, ej heller hvars och ens tanka särskilt, men som contenta af det beslutet deri influitt, så blef det på Herr Amiralens begäran af de närvarande bestyrkt.

Strax derefter anmältes hos Herr Amiralen en Rysk Officer, som vid sitt inträde öfverlemnade ett papper, hvarefter Herr Amiralen anmodade Conseljen att ingå i ett rum innanföre, och sjelf der uppläste ett på Franska språket författadt utkast till Conventionen, vid hvilket utläsande Herr Amiralen förklarade: det han väl fann någon förändring vara gjord, i anseende till Långörn, som af Ryssarne efter stilleståndets upphörande äfven skulle behållas, men i anseende till den ringa fördel de deraf skulle hafva, då de ej under stillestånds-tideningo fortifiera sig der, och då han vid upphörande stillestånd, utan svårighet kunde köra dem derifrån, så tyckte han det ej vara af importance att härutinnan äska rättelse. Flere af Conseljen anmärkte, det tilläggningar i detta projekt voro gjorda, som ej Conseljen förr hört omtalas, men Herr Amiralen fästade ingen uppmärksamhet härvid. Och då det var Herr Amiralens ensak hvad han skulle underskrifva, så förföllo alla vidare anmärkningar. Herr

Amiralen utgick i yttre rummet och talade något med den Ryska Officern, som derefter afreste. Conseljens tillsades att qvarstadna. Efter omkring $\frac{1}{2}$ timmes förlopp ankommo tvenne Ryske Generaler med några Officerare samt Herr *Hagelström*, då Conventionen efter uppläsande under tecknades af General *Suchtelen* och Amiral *Cronstedt*.

Sedan nu utgången af denna afhandling var så olycklig, så kan nu mera, då gerningar sällan bedömmas efter deras intention, utan efter deras mer och mindre lyckliga utgång och följderna deraf, hvar och en af Conseljens Ledamöter förebrås, att ej med eftertryck hafva helt och hållit afstyrkt Conventionens antagande; men jag önskade att alla som oblidt bedömma deras förhållande, ville för en moment sätta sig i deras cas, i anseende till Herr Amiralen *Cronstedt*, och jag är säker, att hvar och en, åtminstone inom sig sjelf, skall erkänna, att han hade begått samma misstag, som vi nu med renaste afsigter gjorde. Öfver hela Sveriges Rike var Herr Amiralen känd för en den redligaste och värdigaste Embetsman, också var han allmänt högakad, ägde allmänt förtroende. På Sveaborg var han till den grad älskad och vördad af alla, att *den* som endast lätt märka misstroende till hans ofelbara tänkesätt, säkert hade blifvit ett allmänt åtlöje. Gud gifve Herr Amiralen blott nå-

gon gång gifvit minsta vink, att ej ingå i det olyckliga stilleståndet: jag kan på min salighet bedyra, att Conseljen med största glädje genast understödt hans mening, då det så alldeles öfverensstämt med deras önskan.

Conventionens brytande emot slutet, sedan igenom missräckning på isens bortgång, intet mera hopp var öfrigt om en lycklig utgång, och då tiden var vunnen, hade varit enda återstående medlet till ändamålet vinnande. Någre anledningar af skäl härtill tyckte jag äfven företedde sig, dem jag flere gånger anmälte till Hr Amiralens ompröfvande, med hemställan af stilleståndets brytande, och jag vet att andre äfven gjorde föreställningar härom; men att beklagligen ej våra underställningar hade den af oss åsyftade verkan, kan jag endast tillskrifva Herr Amiralens stränga öfvertygelse om heder, som torde hända vid detta tillfälle, jag tror, utan samvets-förebräelser kunnat glömmas. Många projekter uppgjordes mot slutet ibland Befälet, till stilleståndets upphälvande, men i brist af enighet, rådighet och beslutsamhet, dogo de alla, nästan sagdt, i sin födstund. Ledsnad öfver det förestående olyckliga ödet, hade intagit och hågfallt alla sinnen — Någre pratade, men ingen var verksam.

Man har sagt mig, att Herr Kapiten *Durietz*, i en ingifven underdånig berättelse till Kongl. Maj:t, velat liksom kasta

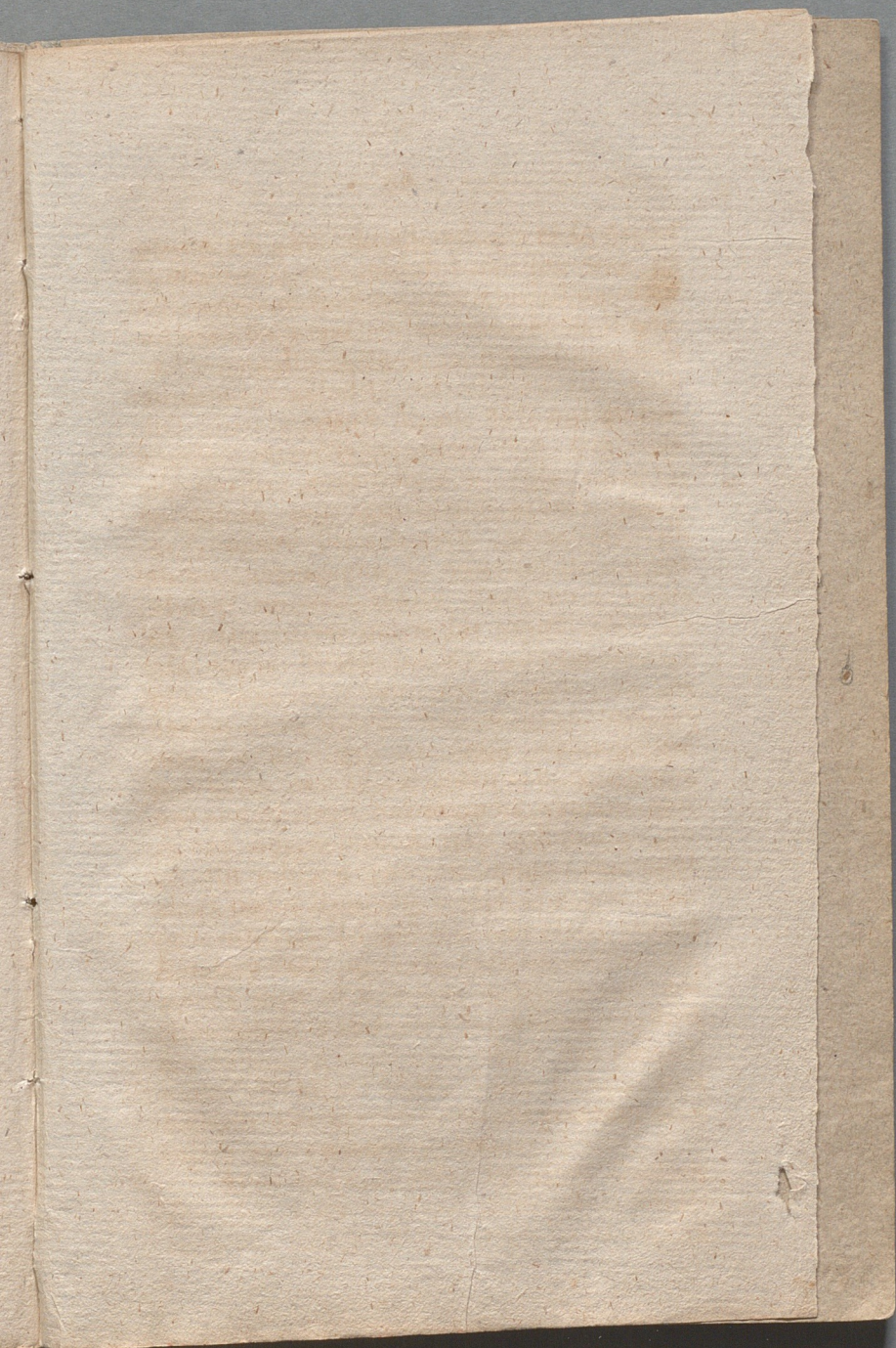

misstankar på den händelsen, att en del af Ammunitions-förrådet var förvaradt på en inom Eskadern liggande Hemmema. Till så väl hans som andras mera rättvisa bedömmande, vill jag upplysa tillgången härmed: att då i början af belägringen krutförråden från de på VesterSvartö, Gustafsvärd och stora ÖsterSvartö belägna Träd-kapeller och Skotthus, såsom alla högst osäkra Förvarings-rum under en Bombardering, flyttades till Vargön, inlades, till lättande af transporten, en del deraf i ett hvalf under Bastion Wrede, som för längre tid sedan varit nyttjad till Krut-magasin, och var der till inredt. Der låg det ganska bra under vintern, men då mot April månads slut isgatan på val-len började upptina, och vattnet nedtränga genom hvalfvet, hvaraf en del af den inlagde ammunition började lida skada, så befallte Herr Amiralen, på min aflemnade rapport derom, att det tills vidare skulle få läggas om bord på en Hemmema Hjalmar, som låg i Eskadern strax nedanför Bastion Wrede, hvilket ock med någon del af så väl krut som ammunition verkställdes. Borgå d: 25 Mars 1810.

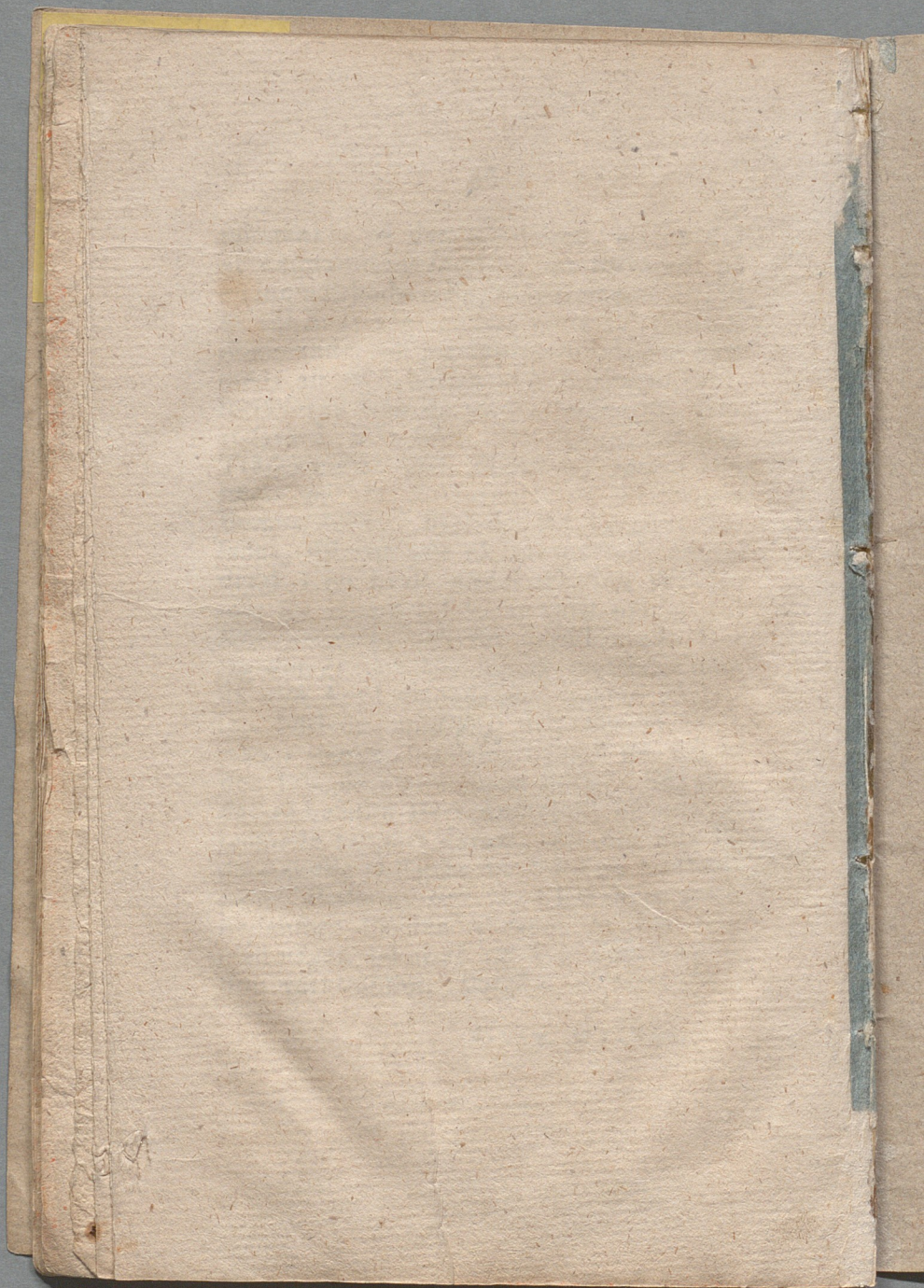
GUST. HJÄRNE.

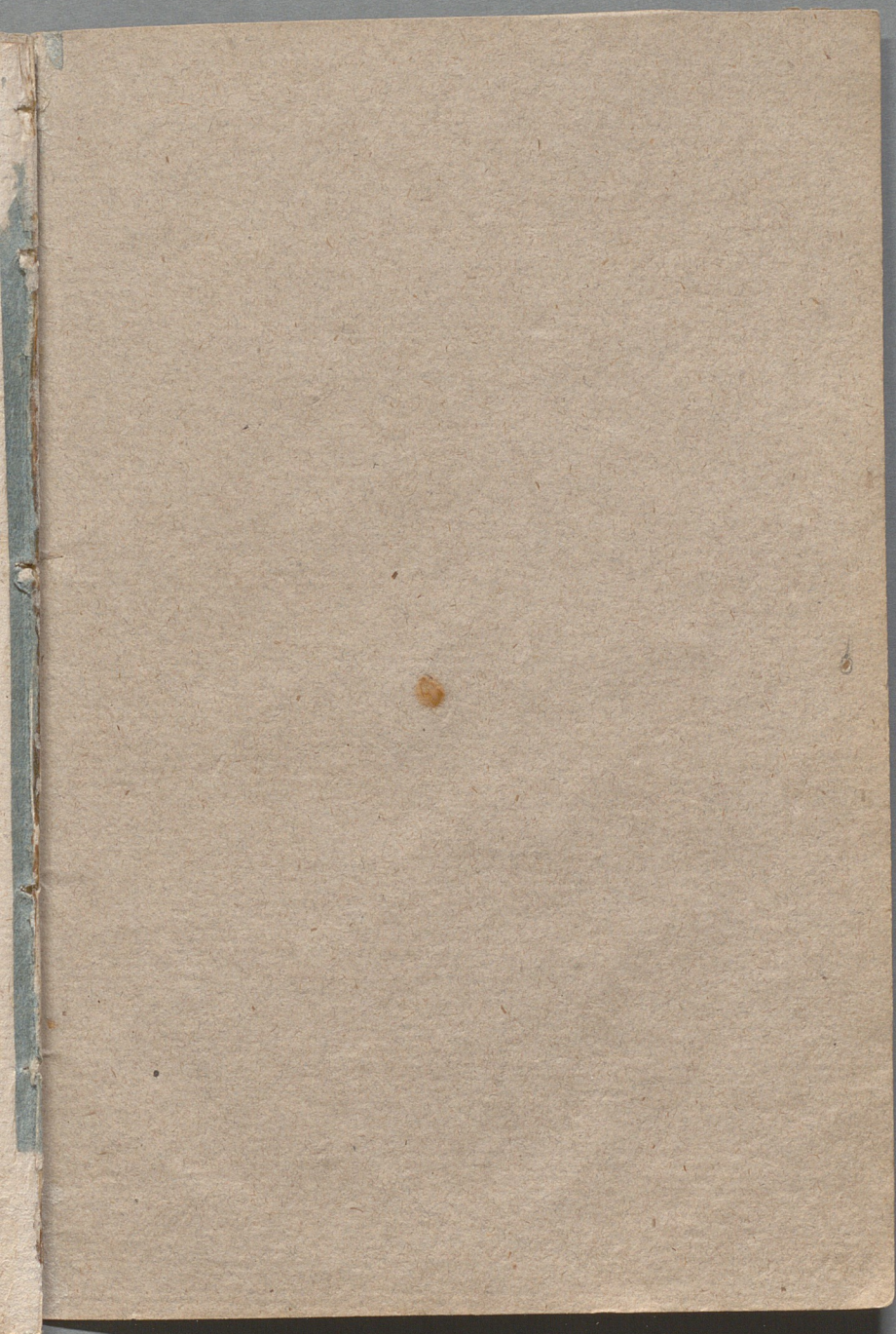

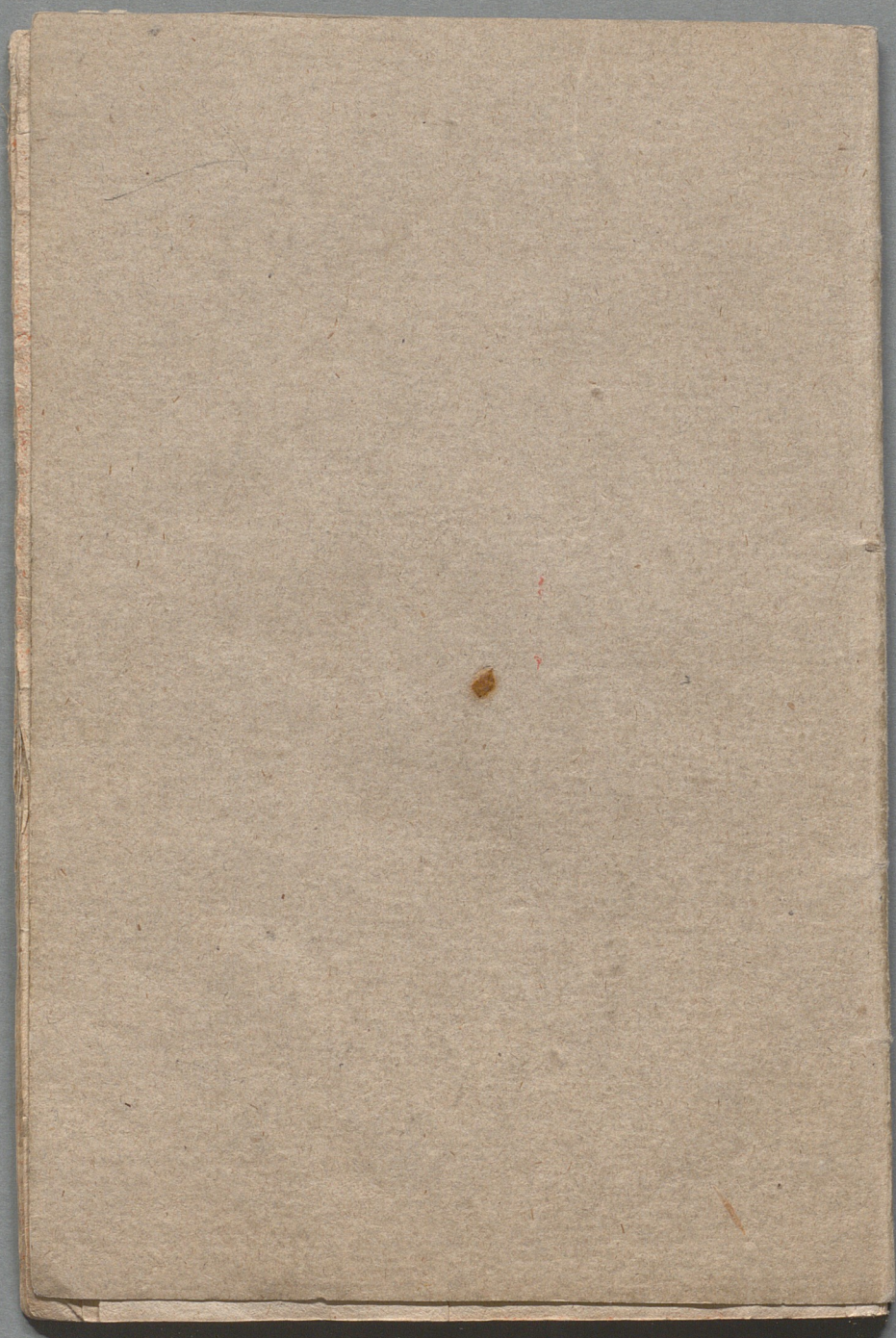

www.books2ebooks.eu